

1

אונקלוס

במדבר ד נשא

לה

76 כא וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
 כב נָשָׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם
 לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם: כג מִן
 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בֶּן־חֲמִשִּׁים
 שָׁנָה תִּפְקֹד אוֹתָם כָּל־הַבָּא לְצַבָּא
 צָבָא לְעֵבֶד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד:
 כד זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַגֵּרְשָׁנִי לְעֵבֶד
 וּלְמִשְׁאָל: כה וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרֵיעַת הַמִּשְׁכָּן

כא ומקרי' יי עם משה כא קמימר:
 כב קבל ית חשבן בני גרשון אף
 אנון לבית אבהתהון קרעיהון:
 כג מכר תלתין שנין וקעלא עד
 בר חמשין שנין חמני יתהון כל
 דאתי קתלא חיקא קמפלח
 פולחנא במשכן זמנא: כד דין
 פולחן זרעית גרשון קמפלח
 וקמטול: כה ויטלון ית יריעת
 משכנא וית משכן זמנא חופאה

וחופאה דם
 מקעלא וית נ
 זמנא: כו וית
 פרסא דמקעלן
 על משכנא
 סחור וית אנ
 פולחנהון וית
 ויפולחון: כז על
 יהי כל פולחן
 מטולחון וקב

רשי

לקט בהיר

(כו) משום דקשה, הלא כבר מנה את בני גרשון מן חדש, ואם הכוונה כפי האמת למנות מן ל' שנה א"כ מה זה "גם", הלא עדיין נדיצורו של הקב"ה קיימין ולא מנה עדיין את בני קהת מן ל', רק לקמן פסוק ל"ד כתיב ויפקוד משה וגו', עוד קשה תיבת "הס" גם אוחס מצעיא ליה, עוד קשה היל"ל נשא גם את ראש בני גרשון וגו', לזה אמר שפי' הכחוש שחמנה את בני גרשון וגם הם חמנה באופן שאיחיד על בני קהת דהיינו לבית אבותם וגו' מן שלשים וגו', ושיך אומרם גם הם לפסוק השני המחובר לפסוק זה, ומפני שהאריך אומר תפקוד אוחס עוד הפעם הגם שאמר נשא, ורצו שיהא אמר שהגיעו לכלל העבודה, ולא אמר שהגיעו לשלשים, ליתן טעם למנותם פעם שני (רא"ם), והגאון מהרש"ל ז"ל הוסיף והקשה שגם זאת מיותר, כי אם יאמר למנותם מן ל' ראיו שגם הם כבני קהת, ותיך שנאמת ראוי היה למנות את בני גרשון ומררי מן כ' שמאחר שראוי לנאח בנבא ראוי גם כן לעבודה חוץ מבני קהת שעבודה הקודש עליהם וזריכיס התבוננות וזריכות יחירה ימנו מן שלשים, אבל לא רצה הכחוש להטיל קנאה ביניהם לזה אמר שימנו את בני גרשון גם הם

אור החיים

כא. וידבר ה' וגו' נשא. הולרך לומר וידבר פעם ב', ולא הספיק במה שאמר וידבר ה' במספר בני קהת הקודם שזפרשה במדבר, לזכר שזכר לומר ענין אחר לזכר המספר, והוא שינשא וירומם בני גרשון לערך בני מררי, וענין זה הוא דבר בפני עצמו שאין נשיאות זה בגדר נשיאות בני קהת"י שהם נושאי הארון, לזה קבע לו דיבור בפני עצמו, ולזה כשנאמר על מספר בני מררי ויאמר בני מררי וגו' תפקוד לא קבע דיבור להם בפני עצמו שאין להם מעלה אלא מנין

ממה שאמר תפקוד ולא תשא"י:
אל משה וגו'. ולהלן במספר אמר ואל אהרן, לזכר כי שם בא הלווי לאהרן כדי שיעשה סדר האמור בענין משאם של בני קהת דכתיב ושמו אוחס וגו' ולא ימותו, לזה אמר ואל אהרן, מה שאין לורך לזה במשא בני גרשון:
כג. תפקוד אוחס. כפל לומר תפקוד, פרשתי צפרשה במדבר בענין בני קהת"י
לצבא נבא וגו'. ובני קהת אמר לנבא לזכר, כי הם היו נושאים כלי הקודש הפנימיים

אור בהיר

(א) שנישאות בני קהת למעלה מנשיאותם. (ב) זה חוץ ממה שלא קבע להם דיבור בפ"ע. (ג) וכמו שפירשו שם שעל אהרן ככל פעם ופעם לשום אוחס על מקומם. (ד) א' לגופו וא' לנשיאות ראש - ומלחמו בפ' תפקודו אוחס א' ג'.

התחונות"י:
 העשויות לא
 מאדמיס"י:
 (כו) אשר
 והמסך" של
 ועל מצבחה
 להם. כתרגו
 גרשון: (כז) ע
 ממונה עליה
 שינוי ונחמאות • הסו
 והחזר אין להם
 הפחת, אבל הק
 תמיכת "על" שו
 שהיה מגין עלי
 והמסך בשופפו
 ממש זה הלשון
 שאין לטעות, נ
 משכן, ועליו הי
 שפירשו יחמם
 בדעת אונק' וו
 ומעשהו בכרמו
 למשכן ולמזבחה
 למשכן שאינו נ
 שנעשו לזורך ה
 ואם על המשכ
 עושים שם הו'

נשא אי- ראש לנ- ארמון - חינוך גמירי דצדוקה ב' ורמאג רח"מ

2

הַפְּדִים לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל־פִּי יְהוָה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: פ שביע ד
 א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
 לֵאמֹר: ב נָשֵׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי קֹהַת
 מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית
 אֲבֹתָם: ג מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמֵעֵלָה
 וְעַד בְּנֵי־חַמְשִׁים שָׁנָה כָּל־בָּא לְצִבָּא
 לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד: ד זאת

כסף פריקיא לאהרן ולבנוהו על
 מימרא דין פקוד יי ית
 משה: א ומלייל יי עם משה ועם
 אהרן למימר: ב קבילו ית חשבון
 בני קהת מנו בני לוי לזרעיתהון
 לבית אבהיתהון: ג מבר תלתין
 שנין ועלמא ועד בר חמשין שנין
 כר דאתי דחילא דמעבר
 עברתא במשכן זמנא: ד דין

פולחן בני
 קודש קודש
 ובנוהו במט
 ית פרקתא
 ארנא דסקו
 חופאה דמ
 לבוש גמיר
 אריחיה: ז
 אפיא יפרסון
 עלוהי ית מ
 מכיתא י
 ולחמא תו
 ופרסון ח
 והורי ויכב
 דמשך סג
 אריחיה: ט

רש"י

לקט בהיר

עליהן ה' שקלים^ט כללם ונתנם בקלפיהם^י אמר להם
 (משה) בלו וטלו פתקכם לפי הגורל (מח: - במד"ר -
 סה"י י"ז): (ג) נשא את ראש וגו'. מנה מהם^א את
 הראויין לעבודת משה, והם מצן שלשים ועד בן
 חמשים שנה, והפחות משלשים לא נתמלא כחו, מכאן

(מ) זו דעת ר' יהודה בתנחומא ובמדבר רבה, ור' נחמיה
 פליג, ובאר רבינו נשיטת ר' יהודה ששיטתו פשוט,
 משא"כ לר' נחמיה לריך לומר מעשה נסים היה, גם
 הובא שיטה זו בסנהדרין דף י"ז בלי חולק, והלבוש כתב
 שרבינו כיוון לתוך קושיית ר' נחמיה על ר' יהודה
 שהקשה הלא כל אחד יבא בטענה שרואה להיות מן
 הראשונים שאז מסתברא שיכל לו בן לוי שאז יש מן פתקא זו כ"ב אלף נגד רע"ג, ומתוך זאת רבינו צמח שאמר
 וטלו פתקכם, לפי הגורל, שלכאורה אינו מובן, מה זה לפי הגורל, הלא הפתקא עצמו הוא הגורל, הלא ודאי
 פירושו שסדר נטילת הפתקין היה לפי הגורל, כלומר הטילו גורל מי יהיה הראשון והשני וכו', ונכון: (מא) גביע
 וסף (פ"י כלי) של עץ (הערך): (א) ולא אמר מנה אותם, ר"ל צוה, כי למה למנות, הרי כבר מנאן, הלא מנה מהם אותן
 שראויין לעבודה (ג"א):

אור החיים

מעולים מהם, והגם שגרשון הוא צעור לוי, קהת
 בחר לו יב כי ממנו ילא אור לעולם משה ואהרן,
 ושורה הדין שענף זה ילא ארון התורה אשר שם
 משה שיכל מקהת, ודקדק לומר מתוך בני לויי),
 מטעם שאמרנו ללד שהוא אמלעי צין גרשון וצין
 מררי ויתחם אליו תוך"י):
 ג. לעשות מלאכה. שינה מהאמור בעבודת בני
 גרשון ובני מררי לעבוד עבודה
 ואמר לעשות מלאכה, העיר צוה שאין בכללות
 אור בהיר

ד. ב. נשא את ראש בני קהת. לפי מה
 שהעלינו בפרשת כי תשא כי על ידי
 נתינת הכופר הוא נשיאת ראש להם ולזה אמר
 הכחוב במספרם כי תשא מה שאין כן הלוים שלא
 נתנו כופר במספרם^י) אמר פקוד את בני לוי, אם
 כן למה שינה הכחוב את לשונו בלוים עממן וחזר
 לומר נשא ולא פקוד. ונראה כי ללד שנתן ה' להם
 עבודה פנימית לשאת ארון ושלחן לזה יחס להם
 לשון נשיאות ראש בערך גרשון ומררי שיהיו הם
 אור בהיר

בז) שהם לא חטאו בעגל ולא נכסף ראשם ולא היו צריכים לנשא - והגם שאמרנו בחטילת הפרשה בפסוק שאז את ראש שהלוים ג"כ
 נכנסו במספר ההוא שנת' תשא וגם הם נתנו שקלים, אפשר שלא נתנו השקלים לכופר נפש אלא שראו להיות להם חלק בעבודת המשכן
 ובקרבנות ומה שאה"כ לשון כי תשא הוא בשביל ישראל, משא"כ במספר זה שהלוים נתנו לבדם אמר לשון פקוד. (ג) והוא מיותר.
 (ד) ופי' הכחוב נשא וגו' מתוך שא אוחו מהאמלע וכן אוחו לראש.

אמרנו (אבות כ
 חמשים כח
 המקודש ש
 והמזבחות וז
 ובניו וגו'. י
 צפרשה זו,
 לשאת: בנסו
 יודעים שיסט
 כבר פירשתי
 לשון מסך, י
 שינוי נוסחאות י
 להאריך בהם ל

מעשה בני
 אדרבה נושל
 צו אלא מלי

ג"כ פ"י עבודה
 עבודה. כ

ספר

ישמח ישראל

ספר במדבר

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו קדוש ד' מכובד מאורן של
 ישראל וכו' מרן ירהמיאל ישראל יצחק
 זצוקלה"ה בן לאותו צדיק כ"ק איתן אדונינו מורינו ורבינו אור ישראל
 וקדושו וכו' מרן יחיאל זצוקלה"ה מאלכסנדר בהרב
 הנאון הקדוש מרן שרגא פייביל זצוקלה"ה אבדק"ק
 גריצא ומאקאווע זכותם ינן עלינו ועכ"א:

 לאדו

גרמס החדש אליעזר נומסטאדט. פינטיקאווער 26 א
 שנת יפה נוף משוש כל הארץ לפ"ק

נדפס מחדש בהגהה מדוייקת

ע"י

מכון להוצאת ספרי רבוה"ק מאלכסנדר

שנת יפה נוף משוש כל הארץ לפ"ק

בני ברק ת"ו

כולם באחדות ושלא יהי' צנייהם פירוד לבנות ח"ו. וזש"א (בזרכת כהנים) אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וזונו לצרך את עמו ישראל באהבה, היינו שיהיו מצורכים שיהי' צנייהם אהבה ואחדות ויאהבו זה את זה, וכמו"ש בזה"ק (קמ"ז:): כל כהן דהוא לא רחיס לעמא או עמא לא רחמין לי' לא יפרוס ידוי, היינו כיון דהוא לא רחיס לעמא האיך יברך אותם שיהי' אהבה צנייהם, אחר שהוא ההיפך מזה, ולזה כל זרכת כהנים נאמרה בלשון יחיד יברך ולא כתיב יברך אחכם, אך יברך ר"ל שהכלל ישראל יהי' כאיש אחד, ועי"כ וישמרך מן החטא, שהשלוס הוא מעלה גדולה לשמירה מהחטא. והנה התחלת הכנת מתן תורה הי' ע"י ויחן (שמות י"ט, ב') כמאחז"ל (ויק"ר ע', ע') בכל המסעות וכו' נוסעים במחלוקת וחוגים במחלוקת כיון שבאו כולם לפני הר סיני נעשו כולם חני' אחת הה"ד ויחן וגו' אמר הקב"ה הרי השעה שאני נותן תורה לבני, וגם הקיום שלהם הוא שלום, וחוחמין בשלוס, שציוס שהוקם המשכן, שאז הי' הגמר של מתן תורה כדמיון החופה בקדושיין, נתן להם קמייע הוא שלום שלא תשלוט בהם עין הרע, שע"י שכוללין ענמן בחוך כלל ישראל אין שולט עין הרע כהנ"ל, וזש"ש נתן להם הזרכות תחילה שלא תשלוט בהם עין הרע, היינו ע"י הזרכות שזרכן בשלוס, וכמו"ש הי' עזו לעמו יתן הי' יברך את עמו בשלוס, היינו שנתן תורה לעמו ישראל וברך אותם בשלוס שהוא השמירה שלה, וכלי מחזיק הזרכה, היא החורה שכל הזרכות כולן נכללין בה, הוא השלוס, שהיא השמירה שלא תשלוט בה עין הרע. וכמו"ש אאמו"ר זללה"ה זי"ע עה"כ (דברים ד', ל"ד) לקחת לו גוי מקרב גוי במסות באותות ובמופתים וגו' ככל אשר עשה לכם הי' אלקיכם במצרים לעיניך, היינו כל הנסים היו למען תזכו לאחדות ולאגודה אחת שיעשה מ"לכם היינו מהכלל, אגודה

אחת, וזהו "לעיניך בלשון יחיד, ולזאת כתיב אח"כ (שם ד', ל"ה) אחת הראת לדעת כי הי' הוא האלקים אין עוד מלבדו, וכמאחז"ל (הוצא צרש"י שם) שפתח להם הקב"ה ז' רקיעים והראם שאין להם אל אחר אלא הוא יתברך, שע"י שנעשו כאיש אחד בלי פירוד לבנות באחערותא דלתתא הזאת זכו להכיר ולידע שיט אלקי יחיד ומיוחד, וכמש"נ (ויקרא י"ט, י"ח) ואהבת לרעך כמוך אני הי', שע"י אחדות ואהבת ריעים ניכר שהקב"ה הוא יחיד ומיוחד, כי מהפעולה ניכר מהות הפועל, וכמו שאנו אומרים (במנחה דש"ק) אחת אחד ושמן אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד, וכמבואר במדרש מובא בחוס' (חגיגה ג': ד"ה ומי) ג' מעידין זה על זה, שזוכה להכיר את ד' הנכבד, וע"י שרואה מה שצריך לראות, היינו גדלות ורוממות הצוית"ש, זוכה לעין טובה, להמשיך שמירה מעינא פקייחא עילאה, וממילא אין שולט עין רעה, והקמייע לזה הוא השלוס, וכמוכר לעיל.

ו"ז"ש ז"ל (במד"ת כ"ה) א"ר יהודה בר סימון יום שהוקם המשכן נכנס משה והי' שומע קול הדור קול נאה קול משוחח אמר משה אשמעה מה ידבר האל הי' (תהלים פ"ה, ט') אל הקב"ה למשה שלום אני מדבר להם שאין בלבי על בני כלום שנאמר כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה וכתיב בתרי' אך קרוב ליראיו ישעו אימתי ציוס שהוקם המשכן דא"ר יהושע הכהן בשם ר' אליעזר עד שלא הוקם המשכן הי' תחרות בין הקב"ה לישראל וציוס שהוקם המשכן נעשה שלום שנאמר כי ידבר שלום וגו', היינו שנעשה בין ישראל שלום, ממילא נעשה גם כן שלום בין ישראל לאציהם שבשמים:

7 [ד*] נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם (ד', כ"ב) פירש רש"י זכרונו לברכה כמו שצויחך

שזיתך על בני קהת. ולכאורה נריך ביאור מה תלוי הזוי של בני גרשון צלוי של בני קהת. אך יתבאר עפ"י מה שדיברנו לעיל (פרשת במדבר אות ד' ד"ה ודברינו) עמ"ש בבני קהת וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו (במדבר ד', י"ט), היינו כמו"ש (במד"ר ה', ז') כשם שכחוב בזהרן וזאת בזהרן יבא אהרן וגו' (ויקרא ע"ז, ג') אף כאן כתיב זאת כשם שעשה תקנה לאהרן כן עשה להם, ומה ענין בני קהת לאהרן, אך יבואר כנודע (מזוה"ק ח"א ז"ד): "זאת היינו מדת מלכות, סיהרא דלית לה מגרמה כלום, היינו להודיע שיהי' תמיד לנגד עיניהם כי לא מחמת עולם קדושתם זכו לעבודה הגדולה הזאת, משא' הארון הקודש, רק מזד קדושת המשפיע שרצה ועשאו כלים מוכשרים לזה, ולמען להזכירם זה תמיד אמר הקב"ה ושמו איש איש על עבודתו "ושמו הוא מלשון חיקון, שיתקנס בזה שיודיעם שהם רק שלוחי דרחמנא, ומקבלים מאהרן ובניו בבחינת כלים, בחינת מלכות סיהרא דלית לה מגרמה כלום, ולא יבאו לראות כבלע את הקודש (במדבר ד', כ') לראות, מלשון רואה אני את דברי אדמון (כתובות ק"ח:), כבלע את הקודש, שיצליעו וישכחו את הקודש, שהוא מרומז לחכמה כח מה, שישכחו מי הוא המשפיע והמחי', ובכח מי יעשו זאת, וז"ש כשם שכחב תקנה לאהרן כן עשה להם, היינו שהם היו מטועני הארון ופן ירום לבבם, לזה אמר "זאת עשו להם, ר"ל מדת זאת, שידעו כי הכל הוא מאת השי"ת. והנה כשם שאם האדם הוא במדרגה עליונה נריך להזהר שלא ירום לבבו, ושדע כי הכל מאת השי"ת, כן ח"ו באופן ההיפך, אם הוא בשפל המצב ובמדרגה התחתונה נריך שלא יתייאש ח"ו, וז"ש נשא את ראש בני גרשון גם הם, היינו כי גרשון הי' הזכור, כמו"ש (שמות ו', ט"ז) גרשון קהת ומררי, וכיון שראה שקהת נבחר להיות מטועני הארון הי' סבור שנדחה לגמרי, וז"ש נשא את ראש בני גרשון, עדה"כ שנאמר

ש"א כ"ו, י"ט) כי גרשוני היום מהסתפח נחלת ד', היינו מי שסובר שהוא נגרש לגמרי מנחלת ד', גם הם לבית אבותם, ע"ד שאמרו ז"ל (ירוש' ברכות פ"ט ה"ה) כל אחין וגמין רביין, וזדרשת "את אמרו ז"ל (ב"ק מ"א:), את צפרו (שמות כ"א, כ"ח) את הטפל לבשרו, וה"נ פירוש "גם הם היינו כשהם טפלים לבית אבותם, למשפחותם, היינו שמצטלים עממן בתוך כלל ישראל, עי"ז הוא נשיאת ראש שלהם. לבית אבותם למשפחותם, היינו שאל יאמר לנפשו נושא רק ידע כי מזרע האבות מחנכנו, ויש לו חלק ירושת יעקב, וכמו"ש בצרור המור (פ' שמות ד"ה ויהי צימים, ע"ש) עה"כ (תהלים ל"ט, י"ג) כי גר אנכי עמך, היינו אף שאני כמו גר שהי' עד עתה נעלם ממני גדלות השי"ת ומלכותו, עכ"ז תושב ככל אבותי, היינו מזד אבותי, שיש לי כח וזכות אבות, ואין לי להתייאש ח"ו. וז"ש (רש"י) כשם שזיתך על בני קהת היינו שיזכרו כי הכל בא להם מאת השי"ת אף שהם במדרגה הגדולה, כן אני מנוף על בני גרשון, היינו מי שהוא שפל צעני עצמו ומדמה בדעתו כי נגרש מאת ד' ח"ו, יתחזק א"ע בזכות חלק אבות הקדושים אשר בקרבנו, וזהו לבית אבותם למשפחותם, שיכלול א"ע בכלל ישראל.

וזה שאמר הכתוב (ד', כ"ד) זאת עבודת משפחות הגרשוני לעבוד ולמשא, היינו ע"ד שאמר אדמו"ר הזקן מווארקא זללה"ה עה"כ (בראשית מ"ט, ט"ז) וירא מנוחה כי טוב זאת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול, היינו מנוחה, היא התוה"ק, שהיא טוב בעצם, ואת הארץ, היינו הארציות והגשמיות, כי נעמה, שהוא רק בחינת נעים ולא בבחינת טוב, ולכן ויט שכמו לסבול, עול התורה, אף אם אינו מרגיש טעם מאור התוה"ק מ"מ הוא יסבול ויקיים וילמד התוה"ק, וכמשחז"ל (ע"ז י"ט). לעולם ליגרם איניש אע"ג דמשכח ואע"ג דלא ידע מה קאמר שנאמר

זרח אור לישרים, ר"ל ע"י עשייתם המצות אף שהם עליהם לעול ולמשא וכנ"ל זוכים להרגיש טעם עריצות בדברי התורה הקדושה והמנוחה, ונוכה לאור האמימי וכמוש"ה (זכרי' י"ד, ז') והי' לעת ערב יהי' אור, היינו ע"י האמונה נוכה לאור גדול: L

[ה] **וזאת** הזכרה הלכה אדם מישראל שעלה לקרות בתורה אין מותר לו לקרות עד שלא יצרך תחילה וכו' אר"א איזו היא הזכרה שצריך משה בתורה תחילה בא"י אמ"ה אשר צמר בתורה הזאת וקדשה ורצה בעושי' ולא אמר בעמלי' ולא אמר בהוגי' אלא בעושי' באלו שהן עושין את ד"ת וכו' (ד"ר י"א, ה').

ביאור דברי המדרש מי הם העושין את ד"ת, י"ל עפ"י דברי הרמב"ן (צמ' אמונה וצטחון פי"ט), שהביא הה"ק מבערדיטשוב צמ' קדושת לוי (לשבעות ד"ה אופן הג'), עה"פ מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפץ (סיר ח', ד'), פי' כשמגיע לאדם איזה התעוררות של יראה ואהבה להצני"ה אזי תיכף ומיד יראה לעשות לה כלי, וזה עד שתחפץ, מלשון חפץ, כדאי שיהי' לה חיזוק וצמקם שלא תהי' מוטה ח"ו. והחפץ להתוה"ק היא, כמו"ש ב"ק אאמור"ר זללה"ה פי' הכ' (דברים ד', ל"ד) או הנספה אלקים לבוא לקחת לו גוי מקרב גוי וגו' ככל אשר לכם ה' אלקיכם במצרים לעיניך, היינו כל הנסים היו למען תזכו לאחדות ולאגודה אחת, שיעשה מ"לכם, היינו מהכלל, אגודה אחת, וזה "לעיניך, לשון יחיד, ופירוש בדבריו הקדושים, כי הנפרש מהכלל ישראל, משום שמדמה בנפשו כי אין לו לפני מי שיצטל א"ע שכולם נחשבו כאין וכאפס, הוא בחינת קומא בלחת מעיניו (חגיגה ב'), שרואה רק חסרונות חצירו, וכמו"ש צסה"ק שכל המתגאה פוגם במוחי' צו"ד ה"א, וכאשר פוגם במוחו ממילא מקולקלים החמשה חושים שנאלצים מהמות, ולא יוכל

שנאמר (תהלים קי"ט, כ') גרסה נפשי וגו', כי הלומד בתורה ומצין ומכיר בפילפול וסברת התורה ומתענג בה לזה לא יקרא הלימוד עבודה ויגיעה ועמל, כי בזה שאדם נהנה ושמח לא ייעף ולא ייגע, משא"כ הלומד מתוך טירוף הדעת אף שאינו מצין בה טעמה, אצל זה נקרא יגיעה ועבודה ועמל, וז"ש זאת עבודת משפחות הגרשוני, היינו מי שהוא ח"ו נגרש מנחלת ד', ואינו מרגיש לוף נועם דברי התוה"ק, מ"מ יעבוד עבודתו עבודת הקודש כחמור הרוצץ תחת משאו, ועי"ז יזדכך נשמתו ויזכה להרגיש נופת לוף וכל טעם בדברי התוה"ק ובקיום מצות ד' ית':

זזה הי' ג"כ ענין מתן תורה כמושה"כ (שמות י"ט, ט') הנה אנכי בא אליך בעצ הענין בעבור ישמע העם בדברי עמך וגו', היינו בעצ הענין, הוא עדה"כ (תהלים ל"ו, ב') ענין וערפל סביבו, ואמונתך סביבתיך (שם פ"ט, ט') שצריך להאמין אף בעת שענין וערפל סביבו, ר"ל בעת החשכות הגדול שאיננו מרגיש שום טעם המצו', בחינת ואמונתך צלילות (שם ל"ב, ג'), וז"ש בעבור ישמע העם בדברי עמך, היינו מצות השמעיות, ר"ל מצות שאין אנו יודעין טעם עליהם, ומקיימים אותם מלד האמונה, כי אמת הורחנו. וז"ש (שם ל"ט, ו') משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו וגו' בעמוד ענין ידבר עליהם שמרו עדותיו וחוק נתן למו, עדות נקרא מה שמצינים מלד השכל, וחוק הוא מצות השמעיות צלי טעם, וכמו"ש (במד"ר י"ט, א') חוקה חקקתי, וכמאמז"ל (יומא ס"ז): חקמי דברים שהשטן משיב עליהם, בעמוד ענין ידבר עליהם, כהנ"ל ע"ד הנה אנכי בא אליך בעצ הענין, בעבור ישמע העם, היינו כדי שישמרו החוקים שאינם מצינים הטעם, ע"ד מצות השמעיות כהנ"ל. וז"ש הכתוב (שם קי"ב, ד') זרח בחושך אור לישרים, היינו גם בעת החשכות הגדול שאין מרגישים טעם בדברי התוה"ק, מ"מ

←

7
Sheraga Yariv, d. 1912

ספר

ארון עידת

על התורה

מאת איש האלקים אדמו"ר הקוה"ט
שר התורה מרנא ורבנא
רבי שרגא יאיר מביאלאברזיג נבג"מ
וצוקללה"ה זי"ע ועכ"י

✻ ✻

יצא לאור ע"י בנו הגד"ק מוהרנ"ד וצוקללה"ה
ווארשא תרע"ו

ועתה יוצא לאור מחדש ע"י מנחם גנזי מהר"ץ

סדר, ערך והביא לדפוס בחסדי השי"ת וחמלתו עלי
מאיר יחזקאל כסנז מוריז ק"כ שליט"א ויינר

פעיה"ק ירושלים תוכבי"א
נביא הוא ויתפלל בערך וחה לפ"ק

אורך השלשלה, ואחר כך חזרת לאחוריה. כן הטרוד, אף שמוכרח לילך לשוק לבקש מזונותיו, לא ילך אלא לזמן מוגבל, וכשיגיע זמן קריאת שמע ותפלה ישוב לבית הכנסת. וכשיתנהג בדרך זה, תהיה יראת ד' חופפת עליו כל היום. ואף בעת עסקו במשא ומתן, יהיה קשור בקדושה, ולא ישתקע בהבלי העולם, וממילא ינצל ממכשולים הרבים המלווין בשוקא, כלילנות שקר רכילות ודומיהן. כמרומז במלות ג"ם ה"ם הנ"ל, שהם בגימטריא פ"ח, ואותיות גה"ם בא"ת ב"ץ יצ"ד. כי הילנה"ר פורק פח ורפת לרגלי הסותרים, להכשילם ח"ו בכמה דברים רעים השכיחים בשוק. ועל ידי שיהיו קשורים בשלשלה בקדושת בית הכנסת, ינצלו מהם. וזה רא"ש בני גרשון ג"ם ה"ם, והבן.

ועיקר הוא ההרגל. דאף שבתחלה יהיה קשה לו לפרוש עלמו לבית הכנסת, אבל כאשר יתרגל בזה יהיה לו לטבע, כי הרגל נעשה טבע, וכבוא זמן התפלה יוליכו אותו רגליו מאליהן לבית הכנסת, כמו שאמר דוד המלך ע"ה: חשבתו דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך ומהלים קיי"ט. הרלון, דאף שחשב לילך למקום אחר, הוליכו אותו רגליו לבית המדרש מאליהן, מפאת ההרגל. עיין בדברינו בפרשת בחקותי. ורף רמה. ועל זה אנו מתפללין בכל יום: שתרגילנו בתורתך, שיהיו אברינו כל כך רגילים במצוות התורה, עד שיקיימו אותן מאליהן מפאת ההרגל, אף בעת שלא נחווין להן. כענין הכתוב הנ"ל חשבתו דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך, והבן.

והנה העצה היעולה לסותרים, שבעת עסקם במשא ומתן יזכרו יום המיתה, ואז לא ישתקעו ראשם ורובם בהבלי העולם. וזה שאומר הלל: כל הבא לנבא נבא לעבוד עבודה באהיל מועד. לנבא נבא, מלשון הלוא נבא לאנוש עלי ארץ ואיב זי, שכל הזכר קזמנו של אדם מוגבל עלי

ארץ, ואך כימי שכיר ימיו הוא, לא ישתקע כולו בהבלי העולם, ויבוא לעבוד עבודה באהיל מועד. רומז לבית הכנסת, שיפרוש עלמו לבית הכנסת להתפלל, ולקבל עליו עול מלכות שמים בצבור. ולכן צב"א בגימטריא אה"ד וע"ד רומז לשמע ישראל ד' אלקינו ד' אה"ד וברוך שם כבוד מלכותו לעולם וע"ד, להיינו: קבלת עול מלכות שמים ביחודא עילאי ותתאי הבאה לו מזכירת ענין נבא הנ"ל, והבן:

נשא את ראש בני גרשון. כבר ידעת שבני גרשון הם הסותרים אשר ממרחק יביאו לחמם, ומגורקים כל ימיהם בימים ובדרכים רחוקים. ותמיד הסכנה מרחפת על ראשם, ולפויים לכל אסון ופגע ח"ו. ואמר הקב"ה למשה: נשא את ראש בני גרשון, שישאו ראשם למעלה מן המזל, לכל יקלטו בהם פגעי הזמן ומקריו. ולכן גט"א א"ת דא"ש, בגימטריא שבת"י צד"ק מארי"ם חמ"ה נוג"ה כוכ"ב לבג"ה, שיגביה אותם למעלה משבעה כוכבי לכת אלו אשר בהם תלויות כל תולדות האדם וקורותיו, כידוע. וכעין זה מרומז גם כן בפסוק ובני לוי גרשון וקהת ומררי. קה"ת מדר"י בגימטריא א"ש עפ"ר דר"ח מ"ם, ארבע יסודות שבאדם. כי כבר אמרנו שגם קהת ומררי מוסב על בני גרשון, שמאספים מזונותיהם במריכות ובקישוי, המשבר ומפרך כל גופם ואיברייהם, ועלולים מחמת זה לכל מכאוב ומחלה ח"ו. ובא הרמז, שכאשר יהיו נלויים ומדובקים אל הקדושה, לילך לבית המדרש, להתפלל בצבור וללמוד איזה פרק משניות על כל פנים - יסמור ד' ארבע יסודות שלהם, שלא יתגברו זה על זה ולא יגע בהם כל נזק וכל מחלה, כי יהיו משומרים למעלה מן הטבע. וזה ובני לוי"י גרשון קה"ת ומררי"י ובראשית מ"ז. בני לוי דייקא, מלשון הנלוא אל ד' וישעי' נז ג, והבן:

נשא את ראש בני גרשון. כלשון הזה נאמר →

גם כן למעלה בבני קהת, נשא את ראש בני קהת, ונריך טעם למה לא נאמר בן גם בבני מררי. וי"ל על דרך הרמז, כי בני קהת הם התלמידי חכמים נושאי הארון. ולכן נקראים בני קהת, רומז לבעלי אסיפות המתאספים אסיפות אסיפות לעסוק בתורה, מלשון ולו יקהת עמים. ובני גרשון הם הסוחרים העוסקים במשא ומתן, ופורקים עצמם מטרוותיהם לעסוק מעט בתורה ועבודה, והמעט שלהם חשוב כעבודה המרובה של בני קהת, שעל זה אמרו אחד המרבה ואחד הממעיט וכו', כאשר נתבאר למעלה. ולכן נאמר בשניהם נשיאות ראש, להורות: שעבודה שניהם שקולה יחד, ועולה למעלה. אבל בני מררי רומז לבעלי מרה השחורה, ההולכים בעצבות תמיד, שהיא מדה מאד לא טובה, ואין בעבודתם נשיאות ראש, והבן:

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם. י"ל לרמז שהכתוב מדבר כאן מבני הנעורים המיוחסים בן של קדושים, שיש מהם המרפיש ידיהם מתורה ועבודה בתקופה שהתורה מחזרת על אכסניא שלה, וכל המדרגות יבואו להם מעצמן. אבל הכתוב קורא אותם בני גרשון, יען שבאמת מגורשים הם ומרוחקים מן הקדושה, דאם אין אני לי מי לי (אבות א יד), ועליהם אומר התנ"ך ויש א יג, ד ה: ודאשתמש בתגא חלף. תגא רומז לאבות, על שם הכתוב עטרת זקנים בני בנים ותפארת בנים אבותם, (משלי יו ו). ולכן ת"ג בגימטריא אב"ת, ואמר: שמי שהשתמש בחזקת אבות בענין עבדות ד', חלף ועבר מן הקדושה, למה יועילו לו האבות, והוא עצמו אינו עושה כלום. אלא נריך שיעבוד גם הוא, וזכות אבותיו מסייעתו. והוא כדוגמת הנשר, אשר המקור הוא קטן אולם כן מה שיתרחק מן המקור, יתרחב הנשר יותר ויותר, עד כי גדול מאד. כן הדבר, אם הוא הולך בדרכי אבותיו הקדושים, נתוסף בו קדושה על קדושה. אבל אם ת"ו אינו הולך בדרכי האבות, אזי הנשר יחרב ויבט. וזה

דאשתמש בתגא כנ"ל, חלף מלשון כריתה. על כן נריכין לראות להיות עוסקים בתורה ועבודה, ואז זכות אבותם מנטרפת להוסיף להם קדושה. וזה נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם, כלומר: נוסף על זכות בית אבותם יעבדו גם הם, ואז יהיה להם נשיאות ראש, ויזכו באמת למדרגות גבוהות, והבן:

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם. בני גרשון רומז לבנים קטנים, שנריכין לרדפם, ולגרשם לבית הספר, יען שעוד אין בהם יצר טוב עד י"ג שנה, ויש להם זער גדול מלימודם. ולכן חשוב הוא מאד צעירי השם יתברך, במאמרם ז"ל: אין העולם מתקיים אלא בשביל הכל תינוקות של בית רבן, (שבת ק"ט). ועל זה אומר הכתוב: מפי עוללים ויונקים יסדת עוז (תהלים ח ג), שמהכל היוצא מפייהם, מיסד ומחזק את העולם. כי לפני זה כתיב אש"ר תנ"ה הוד"ך ע"ל השמי"ם, בגימטריא ביי"ת המדר"ש כנס"ת. ועל זה אומר: מפי עוללים ויונקים, שמתה שהאבות מוליכין את טפיהם לבית המדרש ולבית הכנסת, והם מושיאין שם את הכל פיהם בתורה ובתפלה, מזה יסדת עוז. וזה נשא את ראש בני גרשון גם הם, דאף שפארתם ותפלתם בלי דעת ובלי כוונה, אף על פי כן תשא אותם למעלה, למדרגת האבות הקדושים אברהם יצחק יעקב, שהם נגד ג' עמודים תורה עבודה וגמילות חסדים שעליהם העולם עומד, ואבות א ב). כך גם כהכל פיהם של בני גרשון העולם מתקיים. וזה לבית אבותם, והבן:

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם. - ראש בני גרשון ראשי תיבות נוטריקון רחמנים ביישנים גמלנים, שהם הסימנים של בני אברהם יצחק יעקב, כמאמר הגמרא: שלשה סימנים באומה זו, רחמנים ביישנים וגומלי חסדים, (יבמות ע"ט). והמתנהג

בעמדם צבוקר להכין את עמם, ולהתפלל, ולקבל עליהם עול מלכות שמים. ויעלה ויראה לפני השם יתברך כמו הלומדים בתורה.

→ **וְזָה** מרומז כאן: נשא את ראש בני גרסון, כי שני פעמים גרסון עולה בגימטריא שמ"ע ישראל"ל ד' אלקיניו ד' אח"ד. ג"ס ה"ס, ג"ס מרומז על קבלת עול מלכות שמים. כי מ"ג פעמים שם הוי"ה עולה גם כן שמ"ע ישראל"ל ד' אלקיניו ד' אח"ד. הכל בא לרמז כי האנשים הטורדים צפונסתם מקבלים עליהם גם כן עול מלכות שמים. אך לריכוס שיהיה להם אחדות וקלוט עם הלומדי תורה. והוה הרמז לבית אבותם למשפחותם, כי תיבת למשפחות"ם יק בו אחוון של"ם מפת"ח. - ומפת"ח, גוטריוקון מטר פרנסה תחיה חיה. יורה, כי אם יהיה שלום ביניהם, יהיה להם כל טוב, ויהיה כמו מסגרת שלא יגיע להם ח"ו שום היזק. הכל על ידי השלום והאחדות. כי על 'סגור' ובראשית יט ו, שבות יד ג פירש התרגום אחד. לרמז, שעל ידי האחדות יהיה להם כל טוב כמו במסגרת סביב. וזאת הכל היה פועל משה רבינו ע"ה, כי בעת פקדו אותם, והניח ידו על ראשם כדרך המוניס, הביא ברכה עליהם עד עולם. וזה מבין שלשים שנה ומעלה לרמז עד עולם יהיה להם כל טוב.

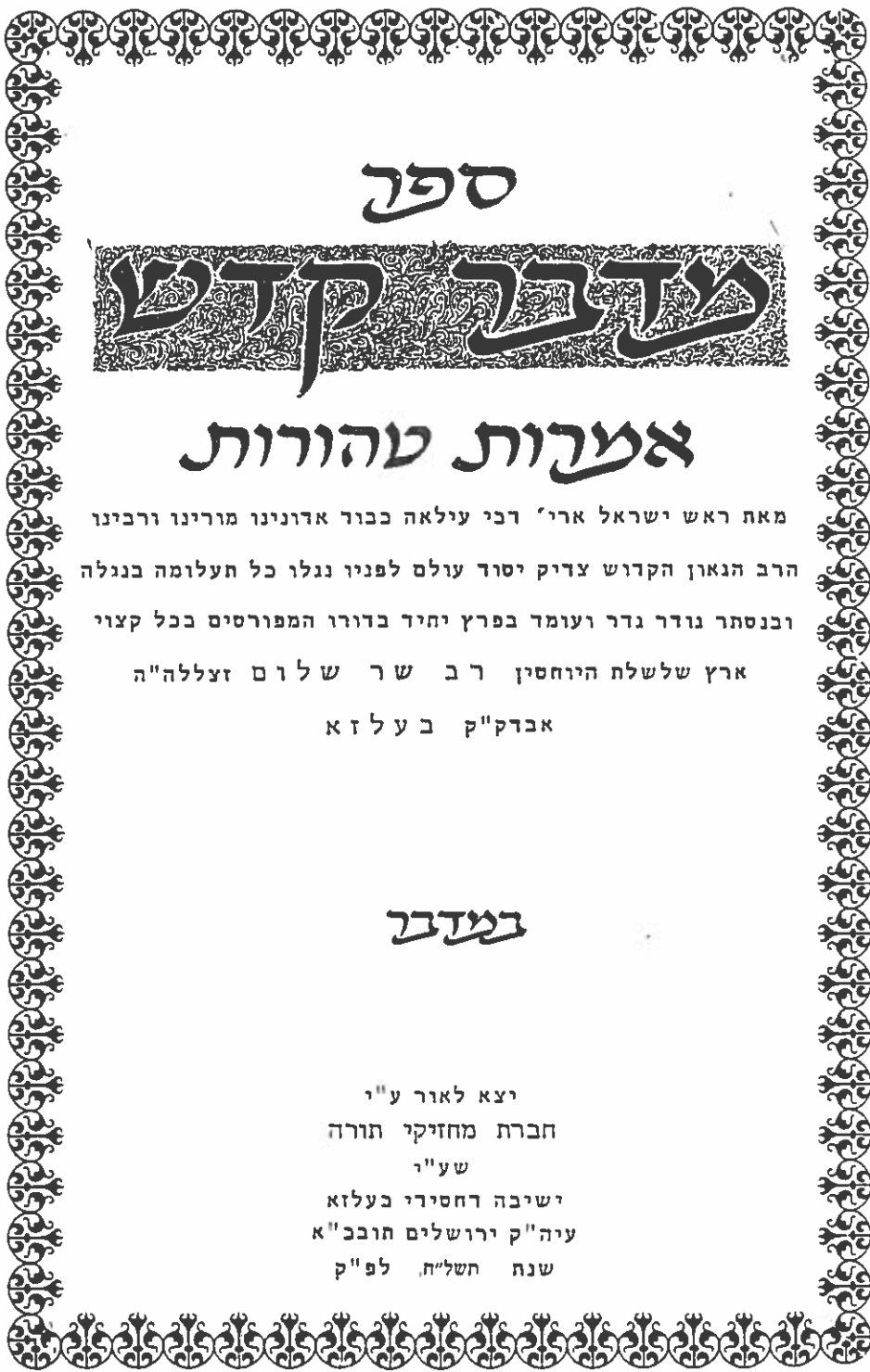
וְהָנָה שלשים וחמשים מרומז על תיבת נח, שהיתה שלשים אמה קומתה וחמשים אמה רחבה. אותיות למשפחות"ם גם כן מרומז על התבה. כי יק בו אותיות ש"פ חות"ם. - ש"פ, מרומז כי היה זה ש"פ אמות. הכל בא לרמז על אחדות וכוללת, כמו שהיה בתוך התבה. ועל ידי זה יושפע לנו ברכה רב טוב. כמו שתמלא בתבת מבר"ל יק בו אותיות בר"ל, מרומז על עשירות. כדליתא בגמרא גיטיין [לה:]: פרוזבול. ופירש"י ז"ל [בבא בתרא סה:]: בר"ל הוא לקון עשירות. וזאת הכל יורה לנו, שעל ידי שתיהם אחדות בין שני

במדות אלו, יתעורר בו חשק ורלון לעבודת השם יתברך, דוגמת האבות. שעל שם זה נקראו אבות, על שהיו מלאים חשק ורלון נמרץ להשם יתברך, מלשון ולא אביהם לעלות ודברים א כו. וזה נשא את ראש בני גרסון גם הם לבית אבותם, שעל ידי המדות המרומזות בראש בני גרסון, יזכו גם הם לרלון אבותם.

וְזָה גם כן הרמז להלן: כל הבא לנבא נבא לעבוד עבודה. צב"א בגימטריא מג"ן, רומז לאברהם אבינו שאמר לו הקדוש ברוך הוא: אנכי מגן לך ובראשית טו א. לצב"א צב"א בגימטריא ירא"ה. - כ"ל הב"א לצב"א צב"א, בגימטריא רע"ד, רמז: שעל ידי מדות הנ"ל יתעורר בהם הנילון של אברהם אבינו ע"ה, ויבואו לעבוד עבודה ביראה ורעד מפחד ד' והדר גאונו. ולכן צב"א בגימטריא גם כן ג"ץ, דהיינו נילון, והבין:

76 **וַיְדַבֵּר** ד' אל משה נשא את ראש בני גרסון וגו'. יק בזה תיבה דקדוקים: א', תיבות גם הם מיותרים. גם מה לבית אבותם למשפחותם. עוד בפסוק השני מבין שלשים שנה ומעלה, תיבת ומעלה שפת יתר הוא. וגם עד בן חמשים שנה, צריך להבין כי לכאורה יורה שצריך למנות אותם תמיד עד בן חמשים שנה בלי הפסק. עוד לריך להבין כפל הלשון לנבוא נבא. גם לעבוד עבודה. ובפסוק שלאחריו כתוב לעבוד ולמשא.

וְלַהֲבִין את כל זאת נוכל לומר בדרך רמז: כי בני גרסון רומז על האנשים הפקוטים, שריכוס לעמול בכל עת על המחיה ועל הכלכלה, ליתן טרף לביתם. ועל ידי זה הם מגורקים מהסתפח בנחלת ד'. ולכן אמר הקדוש ברוך הוא למשה רבינו ע"ה שישא את ראשם גם כן. ויהיה להם חלק בתורת ד' בשנה עם הלומדים. כי הם בכתינת יששכר וחבולון. ולהאנשים הטורדים, די

ספר

עֵדְבֵר קִדְשׁ

אֲמֵרוֹת טְהוֹרוֹת

מאת ראש ישראל ארי' רבי עילאה כבוד אדונינו מורינו ורבינו
 הרב הנאון הקדוש צדיק יסוד עולם לפניו נגלו כל תעלומה בנגלה
 ובנסתר גודר גדר ועומד בפרץ יחיד בדורו המפורסים בכל קצוי
 ארץ שלשלח היוחסין רב שר שלום זצללה"ה
 אבדק"ק בעלזא

בְּעֵדְבֵר

יצא לאור ע"י
 חברת מחזיקי תורה
 שע"י
 ישיבה רחסירי בעלזא
 עיה"ק ירושלים תובכ"א
 שנת חשל"ח, לפ"ק

שהיו נושאים דברים המקודשים ביותר, כתיב אצלם לעשות מלאכה, ולא כתיב עבודה, כי כשאדם מקדש ומטהר עצמו, אז העבודת שלו הוא למעלה מן העולם, ולא נקראת עבודה כלל שאינה נתפסת כמעט כעולם, וכן לא נאמר אצלם הב"א בה"א היריעה, כי היתה עבודתם למעלה מההשגה, וכולם היו בכלל זה, ולא היה אחד יותר ידוע מחבירו בזה. אבל בני גרשון שמשאם היה פחות בקדושה ממשא בני קהת, וזה מורה גם על מדרגתם בקדושה כנ"ל (עי' מאמרים הקודמים) ע"כ כתוב אצלם שפיר ל' עבודה, וכן הב"א בה"א היריעה, כי היתה עבודת השם אצלם במדרגת עבודה, כי הצדיקים נקראים כן לפעמים עבדי ה'. ובני מררי שהיה משאם קלעי ועמודי החצר, הם היו במדרגה שנקראו רק אות בצבא שלו, ולא אות בצבאי צבאות לכן לא נאמר אצלם לצבא צבא. וכל זה בעת המינוי על המלאכה היו חלוקים לפי דרגתם, אבל בזמן המנין שהיתה על פי ה' וכפרש"י (ג, טז), וכתוב (משלי כה), אל חתהדר לפני מלך, ובפרט צדיקים הללו שרואים עצמם חמיר כאילו עדיין לא התחילו בעבודה כלל, ע"כ נאמר שם בכולם לשון אחד הבא לעבודה.

וזה י"ל בכונת המד' לפ': יקרה היא מפנינים, היינו שהיתה מעלת בני קהת עליהם מפני שנשאו התורה שהיא לפני ולפנים, וכונת הכתוב לבאר על מה זכו באמת בני קהת לאור גדול כזה, ומפרש: וכל חפצו לא ישוו בה, היינו שאין המחשבות ורצונות העושים בעבודת השי"ת שווים ודומים זל"ז כלל, וכפי התעוררותם מלתא במחשבתם ובהבנתם, כן זכו למעלה להשיג בתוספת אור והבן.

75 נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם, יש לתת טעם על שבבני קהת כתיב: נשא את ראש בני קהת ונו' למשפחותם לבית אבותם, ובבני גרשון כתיב לבית אבותם למשפחותם, ובבני מררי כתיב ג"כ לבית אבותם למשפחותם כמו בבני קהת (ועי' בשל"ה), ונל"פ עפ"י המד' הנ"ל דהא דהקדימה תורה בני קהת לבני גרשון, אעפ"י שגרשון היה הבכור, לפי שבני קהת היו נושאים הארון והלוחות דברים המקודשים, ופי' המד' בזה הפ' יקרה היא מפנינים, עיי"ש. והנה כשצוה השי"ת להקדים להם את בני קהת שהיו

קטנים

קטנים מהם, היו בני וראוים להמנות בתחילה החרשלות ע"י חשבון ההתחזקות, שיקום וייתעוררו זכויות אבותי למעלה, וזהו שהיו בתחילה לבית אבותם ומעשיהם, כתוב בהם לרואה שחולקים לו כבו להם כבוד תלו בזכות שכל איש ישראל חש אלא שיזהר שלא יתל הקטנים ממשפחות הלהורות על הנ"ל שכו רצונו של איש ישראל עושה הקב"ה רצונו ו אבותם.

עוד אפ"ל דהנה כתיב מלקוש, ויל"פ לפעול כל מיני טובות נשפע שפע וחיות י כשהמלך כשמחה נמש המלך כל מבוקשו, שמשלים רצונו ועושה העולמות ונמשך לו במלך כו"ד שניכרת היינו כשמראה אור ורצונו כעב מלקוש,

קטנים מהם, היו בני גרשון נבוכים בדעתם, שאפשר שמפני מעשיהם אינם ראוים להמנות בתחילה, אבל אין זה דרך הישרה שאיש ישראל יבא ח"ו לידי התרשלות ע"י חשכון הנפש, כי איש ישראל צריך לחזק עצמו, ומה היא ההתחזקות, שיקום ויאמר: רבון העולמים אם אין אני ראוי מצד עצמי, אזי יתעוררו זכויות אבותי הק' שהיו עושים רצונך וגרמו נחת רוח במעשיהם למעלה, וזהו שהיו בני גרשון מחזקים עצמם בזכות אבותם, לכן נאמר בהם תחילה לבית אבותם ואח"כ למשפחותם, אבל בני קהת שהיו ראויים גם מצד מעשיהם, כחוב בהם למשפחותם לפני בית אבותם, אלא דאיתא כס' שכשאדם רואה שחולקים לו כבוד לא יתלה בזכותו אלא בזכות אבותיו, לכן כאן שחלקו להם כבוד תלו בזכות אבותם, לכן נאמר גם לבית אבותם. והנה האמת היא שכל איש ישראל חשוב בעיני המקום גם מצד עצמו ומושנח לטובה בכל עת, אלא שיזהר שלא יתלה הגדולה בעצמו, ורמזה תורה זה אצל בני מררי שהיו הקטנים ממשפחות הלויים, כתבה תורה בהם למשפחותם לפני בית אבותם, להורות על הנ"ל שכולם חשובים וחביבין בעיני המקום, אלא שהקב"ה משלים רצונו של איש ישראל, וכשרוצה מצד ענותנותו לתלות הכל בזכות אבותיו, עושה הקב"ה רצונו ומצרף לו גם זכות אבות, לכן מסיים הכתוב גם לבית אבותם. ל

74

עוד אפ"ל דהנה כתיב (משלי טז, טו), באור פני מלך חיים ורצונו כעב מלקוש, ויל"פ דידוע (זח"ב קפד:) שכל איש ישראל יכול ע"י שמחה לפעול כל מיני טובות שבעולם, כי בזה מעורר שמחה גם בעליונים וממילא נשפע שפע וחיות לכל העולמות, עיי"ש. ונראה זה גם אצל מלך בו"ד. כשהמלך בשמחה נמשך שמחה לכל הצודים, ומי שגורם שמחה למלך עושה לו המלך כל מבוקשו, ואם הוא כן במלך בו"ד, כש"כ בממ"ה הקב"ה, שמי שמשלים רצונו ועושה לו קורת רוח ומשמחו כביכול, מתפשטת השמחה לכל העולמות ונמשך לו ולכל הצודים חיות, והנה השמחה ניכרת באור הפנים, כמו במלך בו"ד שניכרת השמחה כשמראה פנים צוהבות, וזי"ל: באור פני מלך, היינו כשמראה אור פנים של שמחה, נמשך מזה חיים, ובזי"ל המשך הפסוק: ורצונו כעב מלקוש, דידוע שיש שני מיני רצון, הראשון הוא רצונו הפשוט

יתב'

בן נ' שנה, וכן
 נרשון וצריך טע
 בכתף ישאו, מכ
 שירה, והן הוא
 יד, (המה ישאו
 תורה שירה דוק
 ישראל היה מק
 כתיב במנין הלוי
 וכן אח"כ בכללו
 משה, שמש
 שלהם, לכן כת
 מהעבדות שלהם
 שמכיון שעבדו
 העולם כדמצינו
 להתקשרות של
 התקשרות, כמו
 קשירה, לרמז
 מררי וע"ד בוא
 ולא לפי כוחות
 שלא היה כח ב
 לטעון שמפני כ
 לשורשם, לכן
 בקדושה ומשה ו
 היו מקודשים מנ
 כבני קהת ובבני
 ההתקשרות, א"נ
 בכולם וע"ד בוי
 היה מקשרם בכי

יתב' שרצונו להטיב לבריותיו והוא רצון הקדום לבריאת העולם, ויש רצון
 הנמשך בשעת השפע, וכן הוא בענין הנשמים, דידוע שירה הוא המטר
 הנופלים מיד אחר הזריעה, והוא יורד בודאי ע"י שנתעורר רצון העליון
 להשפיע לעולם ממדת טובו, אלא שאין רצון הזה ניכר גלוי לכל עד שעת
 הקציר שאז רואים התבואה במילואה ונראה ונודע רצון העליון, והוא כחי'
 מלקוש היורד על המלילות והקשים, ורצון הזה הוא בשעת הורדת השפע
 צריך לזה התעוררות מצד מעשי התחתונים, ושהם יעוררו רצון העליון,
 משא"כ רצון הקדום שהוא הרצון הפשוט שקדם לעולם ואינו תלוי במעשי
 התחתונים, וזהו: ורצונו' כעב מלקוש, היינו העבים המלאים מים ומוכנים
 להוריק שפע מים על הארץ, אלא שחסר לזה איתערותא דלתתא מצד התחתונים.
 והנה איתערותא דלתתא זו התלויה באדם, הוא רק כפי יכלתו וכוחו, ואחד
 המרבה ואחד הממעיט חשוב הוא כעיני המקום ובלבד שיכוין את לבו לשמים
 (מנחות קי.), ונס אם רואה הקב"ה והנה אין איש שיוכל לעורר זה הרצון, אז
 הוא מביט וצופה עד סוף כל הדורות, ומצרף גם זכויות של דורות הכאים
 שיהיה בהם מי שיעשה רצונו, ומרחם על העולם בזכותו.

וזיל"פ: נשא את ראש בני קהת למשפחותם לבית אבותם, מורה לנו בזה שהנס
 אדם בעצמו אינו ראוי לנשיאות ראש, מ"מ הקב"ה כרוב רחמיו צופה ומביט
 שיהיה ממשפחה זו מי שישלים רצון העליון ב"ה, וזהו למשפחות"ם, דהיינו
 שהנשיאות ראש הוא מכח למשפחותם, ואם האדם רואה ומכיר כחסד הזה של
 הקב"ה שאף שהוא אינו ראוי מ"מ ממשיך אליו השי"ת הכל מצד רחמיו וחסדיו,
 ע"י אמונה זו והכרה בחסדו נעשה כבר יימשך לדורות כל טוב על ידו, ואדרבה הם
 לבית אבות"ם היינו שמעתה כבר יימשך לדורות כל טוב על ידו, ואדרבה הם
 יזכו לבית אבות"ם וכזכות"ו, וזהו ששינה הכתוב בבני גרשון וכתב: לבית
 אבות"ם למשפחות"ם, להורות שיזכו המשפחות לדורות עולם ע"י בית אבות"ם,
 וכל זה אחר שהכיר כחסד הבורא והיה שפל בדעתו שאינו ראוי מצד עצמו
 לחסדיו המרובים, נעשה עי"ז ראש ואב למשפחותיו.]

נשא את ראש בני גרשון גם הם ונו' מכן שלושים שנה ומעלה ע"ד כן חמשים
 שנה תפקוד אותם, ובבני קהת כפ' במדבר כ': מכן שלושים שנה ומעלה וע"ד

בן נ' שנה, וכן כתיב נבי בני מררי וע"ד בן חמשים שנה בוא"ו, משא"כ בבני גרשון וצריך טעם. ונל"פ עפ"י דאיתא בערכין (יא.) עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו, ממשמע שנא' בכתף איני יודע שישאו, אלא אין ישאו אלא לשון שירה, והן הוא אומר (תהלים פא,) שאו זמרה ותנו תוף, ואומר (ישעי' כד, יד,) המה ישאו קולם ירונו, מכאן לשירה מן התורה, ע"כ. וצ"ב על שרמזה תורה שירה דוקא במשא בני קהת, ונ"ל דידוע (שעה"פ) שע"י שמנה משה את ישראל היה מקשרם לשורש הקדושה בכל המדרגות בכללות ובפרטות, לכן כתיב במנין הלויים בכל פעם כאשר צוה ה', הן במנין הפרטי של בתי האבות וכן אח"כ בכללות השבט, כנא': ויהיו פקודיהם ונו' על פי ה' פקד אותם ביד משה, שמשה במנינו היה מקשר אותם אל השורש, ונס למעלה מהשורש שלהם, לכן כתיב איש איש ע"ל עבודתו וע"ל משאו, היינו גם למעלה מהעבודת שלהם, וזי"ל שכחוב בבני קהת וע"ד בן חמשים בוא"ו, שלא תאמר שמכיון שעבודת שלהם היתה עבודת הקודש הארון וכו', והיה למעלה מן העולם כדמצינו (סוטה לה:) ארון נושא את נושאי, א"כ שמא לא היו צריכים להתקשרות של משה, לכך כתבה תורה וע"ד בוא"ו, דידוע שהוא"ו מורה על התקשרות, כמו שאנו אומרים בזמירות ליל שב"ק בווי"ן תתקטר, דהיינו קשירה, לרמז שגם בני קהת היו נזקקים להתקשרות של משה. וכן נאמר בבני מררי וע"ד בוא"ו, לפי שהיתה עבודתם משא הקרשים, שהיתה כבידה ביותר, ולא לפי כוחות האדם, כדפרש"י (שמות לט, לג,) הוקם המשכן שהוקם מעצמו שלא היה כח ביד אדם להקימו, והיינו מפני כובד הקרשים, והיה יכול אדם לטעון שמפני כובד המלאכה שהוטלה עליהם לא היה אפשר לקשרם למעלה לשורשם, לכן נאמר גם בהם וע"ד בוא"ו, ללמד שהיה להם שורש גדול בקדושה ומשה היה מקשרם, כי היה לכל השבט שורש גדול בקדושה שכולם היו מקודשים מבטן, וזהו שלא כתוב וא"ו בכני גרשון, שאם כבר למדנו כן בכני קהת ובבני מררי שהיו למעלה ולמטה מהם שהוצרכו ושהועילה להם ההתקשרות, א"כ בני גרשון ממילא בכלל. אבל בשעת מנין כללות השבט כתוב ככולם וע"ד בוא"ו, דידוע שיש כללות הקדושה וישנה גם בפרטות, ומשה היה מקשרם בכללות ובפרטות לשורשם.

ובזה

76

ובזה אפ"ל מה שרמזה תורה השירה במשא בני קהת דוקא, דלכאורה יש לדקדק שלא היה צריך לומר בכתף ישאו, והיה די באומר כי עבודת הקודש עליהם לכן לא נתן להם עגלות, ומובן ממילא שעבודה קדושה כזו אין לשאת על עגלות, ועוד יל"ד מהו כי עבודת הקודש עליהם, וכי לא כל עבודת המשכן היתה עבודת קודש, אלא י"ל כי מה שהיו בני קהת נושאים, היתה הקדושה ניכרת בזה בפרהסיא לעין כל, וכולם ראו בקדושה והודו ושבחו לשמו הגדול, אבל בבני גרשון ובני מררי הנם שהיתה עבודת הקודש, אינה ניכרת כ"כ לכל, ולזה נאמר בבני קהת בכתף ישאו, דהנה הכתף נראה תמיד אצל האדם בגלוי, כי יתר האברים אינו ניכר כ"כ חיתוך איבריהם, אבל בכתף אפילו כשלבוש ניכר היטב וא"א להסתירו, לכן נאמר בהם: בכתף ישאו היינו הקדושה גלוי לעין כל, וזהו גם ענין השירה, דידוע כי השירה היא בהרמת קול וכעין פרהסיא (זה"ג לט.) לכך נרמזה השירה דוקא בבני קהת. ל

נשא את ראש בני גרשון וגו'. אפ"ל דמרומז כאן הא דידוע בס' שכמו שיש ביו"ט המתקת הדינים בשורש הרחמים, אשר לזה נאמר ביו"ט (ויקרא כג, ב,) מקרא"י קודש מקרא"י מספרו שכ"ה עם שם הוי"ה ב"ה, שמורה על המתקת הדינים ברחמים פשוטים, כן גם ת"ה הצדיקים ממתיקים גם בימות החול כל מיני דינים מעל בני ישראל. וזהו שנאמר בפקידת הלויים ל' נש"א, כי לוי הוא מל' לוי' וחיבור, ומורה על זה איך שהצדיק מחבר ומייחד נשמות ישראל אל השי"ת, וממתיק בזה מעליהם כל מיני דינים. ולכן נש"א מספרו ג"כ שכ"ה עם שם הוי"ה כ"ה. והנה ידוע שהכל נמשך מבחי' שבת וכדאיחא בזוהר (פ' יתרו) כל ברכאין דלעילא ודלתתא ביומא שביעי תליין, פי' שהשבת ממשוך שפע לכל ימות השבוע, ולכן גם ההמתקה שנעשית ביו"ט נמשך כבר משבת שלפניו, והנם שאדם מוציא הוצאות על השבת ומחסר בזה ממונו, מ"מ נמשך לו שורש הברכה, וזהו שהקדימה תורה שבת לפרשת המועדים לרמז שהכל תלוי בשבת וכנ"ל. וכן היה מעין זה במשכן שהגם שלפי ראות העין היו הלויים טועני הארון, מ"מ מצינו שהיה נושא את נושאו (סוטה לה.), וכן היה גם בשאר משא המשכן, כי כמו שלא היה במציאות שהארון יהיה נושא ע"י ד' בני אדם, וכמו"כ כל הקרשים והאדנים אין די בי"ב בקר ושש עגלות לשאתם,

אלא

אלא וראי כל מעשי
 שיהא בכל דבר מע
 מעין השבת שאעפ"י
 נש"א מספרם שב"ת
 רבזה אפ"ל המסורה
 אשא להם, ובנ"ל
 הלויים אור מעין קו
 כהלכתו אפי' עובו
 מוחל על הכל ונמט
 כרמוז בשני פעמים
 לפ' המסורה הנ"ל
 וכן נש"א אשא להב
 של נושא את נושאי
 וזיל"פ במסורה, נ
 אבל באמת נשא אש
 דאמרינן (שבת קיח:
 שאם איש ישראל
 ומזככת את הנפש,
 שמירונו שבת ששקו
 (פ' יתרו) מאי שבו
 ולזה בודאי יכולה
 ב' פעמים נש"א מי
 נשא אשא להם,
 שמקרא"י קודש ב
 שאם איש ישראל
 סוכת שלומו עליו
 ונשארו את יריעות

כפי נדרו אשר ידר בן יעשה על
 תורת נזרו: פ' כב וידבר יהוה אל
 משה לאמר: כג דבר אל-אהרן ואל-
 בניו לאמר כה תברכו את-בני
 ישראל אמור להם: ס כד יברכך

נזרה בר מדרבך ידה כפום
 נדרה די ידר בן יעבד על
 אורייתא דנזרה: כב ומליל י' עם
 משה למימר: כג מלל עם אהרן
 ועם בנוהי למימר כדין תברכון
 ית בני ישראל תימרון להון:
 כד יברכינך י' ויטרינך:

לקט בהיר

רש"י

מלאה, ואסור לשמות יין עד שיביא כולם (רמב"ן): (מ)
 דוקא שלמים ועולות ולא חטאות ואשמות שאינם תלויים
 בהשג יד שאינם באים בנדבה (ספרי): (מא) פי' מדכתיב
 סוף פסוק על תורת מזר, שמיותר הוא, שכבר כתיב מלמד,
 בא לומר, מה שאמרתי שתלוי בהשגת ידו דוקא "על" תורת
 מזר יותר ממנה ולא פחות (רא"ם): (מב) אמור כמו
 לומר, וכוזר כמו לזכור, והמדקדקים קורין אותו מקור
 במקום זווי, שמשמעותו זווי הוא, ואינו לשון זווי, שהזווי בו
 אמור וכוזר שמור, והוא לשון עתיד, אבל המקור אינו מקבל
 שום זמן עתיד או עבר יתיד או רביע, ולזה אמר רבינו
 במקום אחר לשון הווה, ולענין משמעות אין חילוק ביניהם,
 וכאילו אמר עליך לומר עליך לזכור או חן לב לזכור, וכאן לא

ועל מלאה שלמים^מ: כפי נדרו אשר ידור בן
 יעשה. מוסף על תורת חרובי^מ (על תורת הכזיר)
 מוסיף (כס - כס) ולא יחסר, שאם אמר הריני חזיר ה'
 חזירח על מנת לגלח על ג' בהמות הללו, אין חזיר
 קורא בו כאשר ידור בן יעשה (כס - כס): (כג) אמור
 להם. כמו (כמה פ' ה) וכוזר^מ, שמור (דבר ה' י"ב)
 בלע"ז דוב"ש"ע: אמור להם. (חליהם) שיהיו כולן
 שומעים^מ (ספרי): אמור. מלא^מ, לא תזכרם
 (באנגריי) בחפזון ובבהילות* אלא בזכוונה ובלב שלם
 (תנ"ח - זמ"ה) (שחשלוט הברכה בהם לכך נאמר להם):
 (כד) יברכך. שיתברכו נכסיך (תנ"ח - ספרי):

שינוי נוסחאות ובהיות

פירש רבינו כלום, לפי שאינו זווי גמור, שאינו צריך, שכבר אמר כה תברכו (ג"א): (מג) ולא די לזכרם ולומר עליהם
 שיהיו מזכרכים, שלא אמר תברך להם, אלא אמור "להם" כאילו אהה מדבר אליהם פנים אל פנים וזה לא יתכן רק אם
 שומעים (ג"א), ואמר "כולם" שומעים וכן הוא בספרי שיהיו כל הקהל שומעין כלומר יאמר בקול גדול שלא רק הקרובים
 לכהן ישמעו, כי פי' להם לכולם (מ"ה): (מד) פי' החול"ם שעל המ"ם היא בוא"ו, שאינו רגיל להיות כן, שמעט בכל
 התורה חסר הוא, וזה רומז שמהיה אמירה שלימה ותמה, ופי' אנגוריא בלשון יוני עבודה הנעשה בזונם, כלומר לא תזכרם
 בעבור שכן נטויות ומהיה עליך משא כבידה להפטר ממנו:

אור החיים

כג. דבר אל אהרן וגו' לאמר. אמר פעם ב'
 לאמר, אולי כי חש הכחוש לומר
 שאינו אלא רשות חלמוד לומר לאמר כי מלוא עשה
 היא לאמר^מ. עוד יראה שלא לאהרן ובניו שהיו אז
 בזמנא לבד הוא מלוא אלא גם לדורות. עוד נחכוון
 לשון רוממות, לומר כי מלוא זו יש בה דבר מלך
 לקיים הדבר, גם יש בה מעלה לכהנים כי הברכות

מסרם ה' בידם, והוא אומרו דבר וגו' לאמר:
 כד. יברכך ה' וישמרך. הקדים הברכה ואחר
 כך השמירה^מ, לומר שיזכה ה'
 שמירתו להם לפי ערך הברכה וגדולתה^מ. עוד יראה
 שכל כך תהיה גדולת הברכה עד שיזטרך ה'
 לשומרך^מ. עוד יראה יברכך ולא יסובב רעה
 מהברכה כדרך (עקב ח' יב') פן תאכל ושבעת וגו'^מ:

אור בהיר

בא) לאמר בכל יום יברכך וגו' (שע"ח). ובלא "לאמר" היינו אומרים שאם נשא ידיו קיים מלוא אבל רשות הוא פי' אין חיוב עליו
 לברך. וב) ורחוי להיות להיפך קודם הרחוק הטוב ואח"כ הקרבת הפועלת שאם חייו אינם שמורים למה הברכה. (ג) שאמר
 גדול צריך שמירה מעולה יותר מקטן. (ד) שלא יפגעו בך מחמת קנאה. (ה) כמו וישמן ישרון.

כה יגהר י' ע
 יתך: כו יסב
 ק' ש'ם: כז
 על בני ישן

וישמרך. שי
 שהנותן מחנך
 וכיון שבאים
 הנאה יש לו
 השומר (תנ"ח)
 צבנות שהצב
 דרשו בו צב
 לק פנים שוחי
 י' יתן לך חן
 יכבוש כעסו
 יברכום בשם
 אברכם. לי
 חולק מ"ט. ד'

(אלך) לגבי די
 משא"כ כשאהב
 כעסו זו מדת
 במקדש אומר ו
 המיוחד לי, ולו
 ישחף בו זולת
 בשמי לשקר פ
 הכינויים, שהרי
 הוכחת הש"ס,
 הוי"ה, משא"י
 קצת (רא"ם),
 לשון זה הראש

כה. יאר

יאיר אור ש
 יתן לך חן ו

בו למה לא אב

כה יגהר יי שכנתה לותך וירחם יתך: כו יסב יי אפה לותך וישוי לך שלם: כז וישוון ית ברכת שמי על בני ישראל ואנא אברכנון:

יהוה וישמרך: ס כה יאר יהוה | פניו אליך ויחנך: ס כו ישא יהוה | פניו אליך וישם לך שלום: ס כז וישמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם: ס

רש"י

לקט בהיר

וישמרך. שלא יבאו עליך שודדים^{כה} ליטול ממך, שהנותן מתנה לעבדו אינו יכול לשומרו מכל אדם, וכיון שבאים לסטים עליו ונוטלים אותה ממנו מה הנאה יש לו במתנה זו, אבל הקצ"ח הוא הנותן הוא השומר (הג"ח - נח"י), (ד"ח) יברך צניס וישמרך צניס שהצניס לריכות שימורו, והרבה מדרשים דרשו צו צספרי: (כה) יאר ה' פניו אליך. יראה לך פנים שוחקותי^{כז} פנים להצות (כס - זס): ויחנך. יי יתן לך חן (הג"ח - ספרי): (כו) ישא ה' פניו אליך. יכבד כעסרי^{כז} (כס - זס): (כז) וישמו את שמי. יברכום צסס המפורש^{כח} (ספרי - סיעה ל"ח): ואני אברכם. לישראל, ואסכים^{כט} עם הכהנים (ספרי - חנין מ"ט): ד"ח ואני אברכם לכהנים (כס - זס):

מה) שלכאורה היל"ל להפך קודם לשמור מן ההיזק ואח"כ לבדך צמועיל וברוח, אלא משום דקודם הברכה פשוט הוא שרץ שמירה הרגיל, אבל מצרכו שאחר הברכה שיש חשש מן השודדים יתן לו שמירה מעולה כראוי (ארה"ח), ואין קושיא, למה א"כ אמר צכ"ף הכיטי, שאם בלא שודדים על ממונו גם הוא צככנה, ופשוט הוא (ב"ב): (מו) זה פי' מיצת יאר, שפניו יאירו וישחקו נגדך, בנהירו דאנפין, וכופלו צמלות שונות שזקוקות להצות: (מו) ולא אמר צמה יתך, ודאי הכוונה שיתן לך חן בכלל, ובספרי צ' לשונות, וישחק במשאלותיך, כלומר שחמלא חן בעיניו למלאות כל משאלות לך, ד"ח יתן חן בעיני הבריות, ורבינו צחס, הרי כיון על צ' ביחד: (מח) ויהיה פי' הכחוב, (ישא) לשון הסרה כמו (צרא' מ' י"ט) ישא פרעה את ראשך מעליך, (פניו) צעסו פנים של זעם, כמו (סס ל"צ כ"ח) אכפרה פניו במנחה, (אלך) לגבי דידך (נח"י), או אפשר, כי כשהאדם כועס וצרוגו על צבירו אינו יכול להביע פניו אלא כובש פניו צקרקע משא"כ כשהבנה ציניה, ליה אמר ישא ה' פניו אליך ולא הפכנו למטה (סה"ז), או אפשר פניו זו מדת החסד והרחמים, צעסו זו מדת הדין, שיכבשו צחמך את צעסך, שחמנהג עמנו לפניס משורת הדין (ב"ב): (מט) וצמנה שס צקוטה צמקדש אומר את השס צכצבו (ציו"ד ה"א - רש"י) וצמדניה צבינויו (צאל"ף דל"ח - רש"י) וצגמ' שס ושמו את שמי שמי שמי המיוחד לי, ולזה נקרא שס המפורש מפני שהוא מופרש ומובדל לו לצדו, וז"ל הרמב"ם צכפר המורה פי' ס"ח זה דבר לא ישחק צו זולמו מן הנמלאים כלל ולזה נקרא שס המפורש עכ"ל, ואס יקשה לך מפרשת קדושים (י"ט י"צ) ולא שצבנו צשמי לשקר פירש"י צסס ת"כ כל שס שיש לי, צבר תירצוהו שס עי"ש, ועוד יש למדך שכלן אי אפשר לצבות צו שאר הכינויים, שהרי צחיב. כה" צצרכו את צני, וכחיב יברך. ה"י יאר ה' ישא ה' כולס צסס הוי"ה א"כ אין לשנות (זה עיקר הוכחת הש"ס, ופסוק את שמי מביא רק לראיה עי"ש) ואפילו צומן הזה צצברכים צסס אדני רק הקרי כן והכחיב היא שס הוי"ה, משא"כ שס צפ' קדושים (ב"ב): (ג) פי' לאו דוקא אברכם אלא אסכים, שאל"כ למה לצברכ כהנים, זה דוחק קצח (רא"ם), עוד לפי"ז היה די לומר ואצברכם ולמה לחיבת. וואני" (ג"א), או היל"ל וגם אני אברכם (מ"ל), ועס כל זאת לשון זה הראשון הוא פשוטו של מקרא, כי כהנים מאן דכר שמייהו, והיל"ל ואותם אני אצברך, אולס צפ' אלו עריפות

אור החיים

כה. יאר ה' יי פירוש שלא יהיה מסך הצבדיל צין ישראל לצביהס צצשמים צצזכ יאיר אור שכינתו על ישראל, ויחנך"י וגו'. פירוש יתן לך חן וחנינה"י, ועיין מה שפירשתי צפסוק

אור בהיר

גז) למה לא אמר צקינור יפנה אליך. גז) ולא אמר צמה יתך. גה) שחיה לזן בעיני כל רואך. גט) הלא צבר אמר יאר

חֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ בַּיּוֹם הַמָּוֶשֶׁת אֹתוֹ
 וַיִּקְרְיֵבּוּ הַנְּשִׂאִים אֶת־קַרְבָּנָם לִפְנֵי
 הַמִּזְבֵּחַ: ^א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
 נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם נָשִׂיא אֶחָד לַיּוֹם
 יִקְרְיֵבּוּ אֶת־קַרְבָּנָם לְחֲנֻכַּת הַמִּזְבֵּחַ:
^ס וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת־

מִדְּבַחָא בְיוֹמָא דְרִבּוּ יְתָה
 וְקִרְיֵבּוּ דְרִבּוּיָא יְתָ קַרְבָּנָהוֹן
 לְקָרַם מִדְּבַחָא: יֵא וְאָמַר יי
 לְמֹשֶׁה דְבָא חַד לְיוֹמָא דְבָא
 חַד לְיוֹמָא יִקְרְבוֹן יְתָ קַרְבָּנָהוֹן
 לְחֲנֻכַּת מִדְּבַחָא: יי וְהוּא דְמִקְרֵב
 בְיוֹמָא קַדְמָאָה יְתָ קַרְבָּנָה נְחֻשׁוֹן

לקט בהיר

רש"י

ויקריבו הנשיאם את קרבנם לפני המזבח. כי
 לא קבל משה מידם עד שנאמר לו מפי הגבורה (סג) -
 (יח) ויקריבו את קרבנם לחנכת המזבח.
 ועדיין לא היה יודע משה היאך יקריבו, אם כסדר
 תולדותם אם כסדר המסעות עד שנאמר* לו מפי
 הקב"ה יקריבו למסעותי* (יח) איש יומו (סג - סג):
 (יב) ביום הראשון. אותו היום נעל עשר עטרותי*

(סה"ז): יב) וזה נשמע ממה שלא אמר הכתוב ויקרב
 ביום הראשון, אלא ויהי המקריב שפירושו הויה, ופשוט
 שנחהוהו על ידי זווי הקב"ה, כן כתב הרא"ם בשם הספרי,
 ובספרי שלפנינו לא ראינוה, אבל הילקוט היה לו גירסא זו
 בספרי, והגם שעדיין לא נקבעו הדגלים והמסעות עד א'
 באייר, אפשר שכבר אוהו הקב"ה (רא"ם), או שהיה קבלה
 בידם מיעקב אע"ה סדר המסעות וידע שעמיד להטוות
 באופן זה (ג"א), והש"ח כתב "ולי נראה" וכבר קדמו בזה

שינוי נוסחאות יעד שמר לו הקב"ה

בספר הק' גור ארי': יג) עיין בריש פרשת שמיני שחשבו שם העשר עטרות, ורבינו מציאו כאן משום דק"ל מה שאמר
 הכתוב ביום הראשון (אבל מה שאמר אח"כ ביום השני ביום השלישי אין קושיא שמאחר שמתחיל ביום הראשון שייך לומר
 אחריו ביום השני) וכי הוקבעו י"ב ימים דוקא למטובה עד ששייך לומר הראשון מיי"ב, היל"ל המקריב הראשון, אלא משום

אור החיים

שיצא לחנך המזבח בקרבנוי, אבל זולת זה בודאי
 שהיה מקבל:
ויקריבו הנשיאים וגו'. אמר פעם ב' ויקריבו
 הנשיאים, לומר שהם עלמם ערחו
 בהבאת הנדבה עד המשקני, הגם שהם נשיאים
 לא חשו לכבודם. עוד יראה שלא הביאו הקרבן
 ונתנוהו ביד המקריב אלא הקריבו אותם לפני
 המזבח בסמוך לו לומר כי אלו יקריבו ראשונה באין
 קודם להםי, וכמו כן יכוין הכתוב במאמר ויקריבו
 אותם לפני המשכן האמור בעגלות לומר כי הקדשם
 הוא ללרכי משכן לשאת עליהם קרשיו וגו':
יב. המקריב ביום הראשון את קרבנו. לריך
 לדעת למה הולרך לומר את

ה' אליו כי יסדרם נשיא א' ליום, אלא שראיתי
 לרז"ל בספרי שאמרו וזה לשונם מגיד שכשם
 שנחנכו הנשיאים לתלאת המשכן כך נחנכו
 לחנוכה המזבח ולא קבל משה מהן עד שנאמרה לו
 מפי הקדוש ברוך הוא שנאמר יקריבו את קרבנם
 לחנוכה וגו' עד כאן. רז"ל דייקו יחור אומרו יקריבו
 את קרבנם שלא היה לריך לומר ודרשו שצא לרשיון
 הא למדת שלא קבל מהם, ויש לנו לחקור זאת למה
 ימאן משה מקחה מידם נדבה ה', ואפשר שלא רצה
 לקבל מהם עד שידע אם ה' חפץ שהם יחנכו
 המזבח או משה או אהרן, ומה גם שלא ראה
 עמהם שצט לוי, ועיין בחתילה פרשת בעלנותך מה
 שכתבנו שם, והוא הדין שהיה מסתפק בכל אחד

אור בהיר

ערך) פי' יהיה מי שיהיה, שאם אפי' יהיה הדבר שאהרן יתעורר לחנך היה ג"כ שואל מקודם. ערה) שפפעס א' יכולנו לומר
 ויקריבו ע"י שליח, אבל ריבוי אחר ריבוי למעט השליח. ער) פי' רצו לראות שמקריבים אותו ראשונה, ולא רצו לסמוך על שום בר

בר עמינדב
 יי וקרבנה נ
 מאה ותתין

ראשון למעט
 כדאיתא בסד
 הכחוב על ש
 אינו אומר למ
 תלמוד לומר :

לומר שהקריב לו
 (רא"ם), ומלאך
 בכולהו נשיא לכו
 שצטע יהודה הו
 הק' כחב להפך
 כ

קרבנו ואולי
 השצט, ולדבר
 ממה שכלל ל
 קרבן נחנאל
 קרבנו, לפי ש
 זכיווחו וקורב
 (במד"ר י"ג)
 עלמו, לזה א
 הקריב קרבן
 שהוא סגל מנ
 עם קרבן הל
 אשר סוצצו ו
 הקרבן יפעיו
 הכחוב כי ה
 פירוש הלריך
 הקריב ויחד
 מבחינחו, והו
 יעשה

ספר דב"ר נבוטשאטש

ספר

מתזה אברהם

על חמשה חומשי תורה

הן אלה פעולת צדיק

הארם הגדול בענקים זה אברהם ה"ה הרב הנאון
האמיתי שר התורה מקובל אלקי לו נגלו כל תעלומות
חכמה ורזין דאורייתא איש אלקים קדוש מופת הדור
והדרו נ"י ע"ה תהלתו מלאה הארץ לשמו ולזכרו
כבוד אומר כולו רבן של כל בני הגולה
בקש"ת מוהר"ר אברהם דוד זל"ה
אבד"ק בוטשאטש

(נוסח שער המהדורה הראשונה)

סודר ונדפס מחדש ברוב פאר והדר ובהנהגה מדוייקת, עם מראי מקומות
וציונים, הערות והארות וביאורים, גליוני מהר"י, ומפתחות מפורטים,
ובהוספת ספר נשמת חיים, הספדים, תולדות המחבר

יצא לאור ע"י
מרדכי יעקב סמראלאוויטש
לעיקוואר, ניו הורזי
שנת תשס"ה לפ"ק

שמררי ע"ה היה בחינת גמילות חסדים שהיא כתר מלכות, כי הוא מכוון נגד שולחן מלכים שמקרבא הנייתא דגמילות חסדים שצוה, וכתיב (ישעיה טו, ה) והוכן בחסד כסא. גם בחינת חסד הוא המתחמד עם קונו עם קן דליה, כמו שכתב בחיקוני זוהר הקדוש בריש ההקדמה (א:), עיין שם. גם יש לומר שקמה ע"ה הוא בחינת תורתו אומנתו (שבת יא.). גרשון ע"ה הוא בחינת תורתו עיקר ומלאכתו טפילה (נרכות לה:). מררי הוא בחינת טרוד תמיד במילי דעלמא.

משה יודא ליב ז"ל מנוחתו כבוד בק"ק סאסוב יל"ו, ויברכס ביום ההוא לאמור (בראשית מט, כ), שהצרכה היתה שלא לדאוג דאגת מחר, רק אמריו והרהוריו יהיו על יום ההוא. וכן ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר (דברים ג, טג), שאפילו בזמן פרטי מהיום לא ידאג, רק דבר יום ביומו. ולהנ"ל בבחינת ברוך ה' יום יום, הרי על ידי הצרכה ניגול מדאגת מחר. ולזה נקמכה פרשת נשיאים לזה. (עיין להלן בפסוק ויאמר ה' אל משה נשיא אחד ליום י').

76 יברכך ה' וישמרך (ו, מד). הכונה על דרך מה שאמר הכתוב (משלי י, כג) ברכת ה' היא חעשיר ולא יוסיף ענב עמה. והיינו שמחה בחלקו (אבות ד, א), על דרך אל תדאג דאגת מחר, ועל ידי זה ניגול ממה שאמרו חז"ל (סוטה מט: ותנחומא בשלח כ) מי שיש לו מה לאכול היום ודואג מה אוכל למחר הוא מקטני אמונה כי מי שצרא יומו צרא פרנסתו. והלכה כהלל ז"ל שהיה אומר ברוך ה' יום יום (תהלים סח, כ), בכל יום צרכותיו (גינה טו.). והיינו גם כן בדרך ברכה של חעשיר ולא יוסיף ענב, דהיינו לשמוח בחלקו בצרנסת יומו, וכמו שהיה זמן שהלך דבר יום ביומו (שמות טו, ד).

ובתבתי במקום אחרי ששמעתי מהרב החסיד המפורסם בשם טוב מו"ה

ועל ידי זה ניגולים מקטנות אמונה. וכתיב (תהלים לא, מד) אמונים נוזר ה'. וזה וישמרך, כיון שעל ידי הצרכה זכית לשלימות אמונה, גם על דרך איש אמונות רב צרכות (משלי כח, כ), הרי גוף הצרכה היא על ידי אמונה, ועל ידי זה אמונים נוזר ה', וזה וישמרך. L

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (ו, טו). היינו על ידי דקדוקי מצות השם יתצרך נושא פנים לעם בני ישראל, כמו שאמרו חז"ל (נרכות כ:), האיך לא אשא להם פנים והם מדקדקין על עצמם עד כזית ועד כביצה, ועל ידי זה לא נשאר שום פתחון פה לע' שרי אומות העולם על עם בני ישראל, ועל ידי זה וישם לך שלום בפמליא של מעלה.

ה. עיין לעיל פרשת ויחי דף פט ד"ה גם ויברכס ובהערה ח.
ו. ועיין בחזון למועד בדרושים לשבת, דף תקלב ד"ה ומעין זה.

ובמקום אחר כתבתי בצחינת מה שהשם יתברך עוזר לעם בני ישראל בצחינת סעד לתומכו, וצחינת יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום להמיטו, דהיינו להמיט היום כידוע, ואלמלא הקצ"ה עוזרו אינו יכול לו כמו שאמרו חז"ל (סוכה נב:). ויש על זה כעין פתחון פה ח"ו שהוא כנוגע להעמיד דבריו הראשונים באמרו נעשה אדם (בראשית א, כו), וגם דקיימא לן שאין זה נגיעה, מכל מקום יותר טוב כשאין שום פתחון פה כלל.

ורק על ידי הדקדוק לפנינו משורת הדין, מורים בזה להתהלך באמתת המלות גם שיש נגד עינינו חקדי השם יתברך שיייעינו במשפט, מכל מקום כדי שלא להיות בגדר אין צריך סעד לתומכו, לכך מדקדקין שלא יהיה פתחון פה למלאכי השרת, גם אם לא יסייע השם יתברך להכריע לטובותינו, ועל ידי זה דרכינו מפולש דרך כל עולם יצירה עולם המלאכים^ז, שאין להם שום פתחון פה כיון שהוא צלי סיוע השם יתברך וכנ"ל. וזהו וישם לך שלום, עושה שלום במרומיו (איוב כה, ג), שגם האומרים מה אנוש (תהלים ת, ה)^ח, יסכימו ויאמרו מי כעמך ישראל גוי אחד (דבה"א י, כא).

→ ויאמר ה' אל משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום וגו' (ו, יא). שמעתי ממורי ורבי הרב הגדול המפורסם בשם טוב מו"ה משה יודא לייב ע"ה מנותחו כבוד בק"ק סאסוב יצ"ו, נשיא אחד ליום, שצחינת נשיאות הוא מדה זו שלא ידאג רק דבר יום ציומו. כן שמעתי ממנו סתם. (עיין לעיל בפסוק יברכך ה' וישמרך). ואולי היה כן כוונתו צחינת נשיא אחד ליום.

ואולי היה כוונתו בזה, על דרך שאמרו חז"ל (ברכות כח.) לישתמש אינש חדא יומא בכסא דמוקרא והדר ליכתב, דהיינו צהמתמנה לשם שמים, וזהו כל יוקר המינוי צעינו, ומכל מקום היה חושש שיהיה רק ליום אחד כמו שאמרו שם, ומכל מקום היה מפויס גם אם רק יום יעמוד צהמינוי, ויעבוד להשם יתברך בחיקון הרבים. וכן הוא צחינת נשיא, שעל ידי זה הוא כעל מהשם יתברך, אשר לא יקוה לאיש (ע"פ מיכה ה, ו), ולא יחנוף לצריה.

ואולי היה כוונתו, מצד דביקות באחדות כל היום ציראת ה'. או אולי היה כוונתו, שבכל יום יקשור את עלמו בדביקות בתחילה, ואחר כך כל מה שעושה ציומו, על דעת הראשונה הוא עושה (שבת נא.).

בהעלותך את הו המנורה (ת, ב). יש לפרש על (ד"ר ד, ד) אם אתה משמר את נרך בהעלותך את "הנרני נר נשמות, שהם נר מלות תורה הקדושה ועליות הנשמ המנורה, הנושא של גופניות היא הנושא מנורה הטורה העל קיום והעמדה לנר לעובה. ויש לומר הנרת גופניים, י הקדושות.

גם יש לומר (שבת כב:) וכי לאורה שאמר, שגרות שצעו הוא "נרת" חסר שלימים העליונים צו נגד בית המקדש ש הוא המאיר ממילא חז"ל (רש"י שמות טו, על הווה. ולזה מדלי להורות שאין צריך ל

ז. עיין לעיל פרשת חיי שרה דף נג ד"ה גם יש לפרש בא בימים.

ח. חיקוני זוהר תיקון כב (סח:), ועץ חיים שער מב, שער ב פרק א, דף צג סע"ד — צד רע"א.

ט. עיין סנהדרין (לח:), בראשית רבה (ח, ו), ובמדבר רבה (יט, ג).

י. ועיין לעיל דף רכה ד"ה וכתבתי.